

műveletlen voltán fordul meg. Az állam a maga családvédelmi törekvéseivel segítégre siet a családnak, de másrészt meg a női munkaerők felhasználásával akarja ezt a munkát elvégezni. Mindezek azt mutatják, hogy a női műveltség színvonalának az emelése nemzeti érdek.

Egy ország általános kultúrátlansága nem rejt annyi veszélyt magában, mint egy réteg elkülönülő kultúrája. A nő befolyása, nevelő szerepe a családban döntő fontosságú, a nép széles rétegeinek a műveltségét tehát asszonyaik művelésén keresztül lehet legjobban szolgálni.

Az előadások fokozták a hallgatókban a népművelés ügye iránti szeretetet, jóakaratot és tudatosították bennük a sajátos női feladatokat és fokozták öntudatukat. Az előadások után a hallgatóság lelke átitatózott a nép szeretetével, megbecsülésével. Ezek az érzések a hallgatók által rendezett búcsúelőadáson kedves és keresetlen módon jutottak kifejezésre.

S amint a különböző jelenetek kedves képeire gondolok, megelevenedik előttem a szereplők csoportja is, és arra gondolok, hogy a mai élet új típusai, amelyek a hangos és képes híradók meg a mozgókép egyaránt népszerűsítene, mind a háború szülőttei, de eljön az idő, amikor az itthoni élet típusait is népszerűsíteni fogják, és akkor bizonyára a népművelőre hull majd a reflektorfény első sugara. A kis tanyabokorban tanító tanítónőre, aki iskolai elfoglaltsága mellett még gyermekfoglalkoztatásokat is rendez, vagy feledésbe ment népviseleteket és népszokásokat jegyez fel az utókor számára.

Ezért köszöntöm most azt a száz magyar tanítónőt, akik hitet tettek arról ott a balatoni fürdőhelyen, hogy ezt a sorsot vállalják, számolás elindult onnan a magyar sorsközösség névtelen és rangnélküli harcosaiként a szélrózsza minden irányába, agyukban az ott kapott benyomások emlékével, szívükben pedig ama küldetés felemelő tudatával, amelyet azok vállaltak legelőször, akik számára e szózat hangzott el: „És elmenvén tanítsatok minden népet...” Nagy Klára

Háromszéki népművelés

Bizottságunk területén a népművelést mindjárt az alapnál kellett kezdeni és ennek megfelelően a legfontosabb volt az írás-olvasás, számolás megtanítása a felnőttek körében, továbbá a nemzeti öntudatot legközvetlenebbül szolgáló történelem és földrajz. Az idej népművelési tevékenység ennek a két gondolatnak a jegyében indult.

A vármegyei Bizottság a *Tudás titka* tanfolyamokra 32 óras (egyenként 75 perces) tananyagbeosztást készített és a megye 68 községében összesen 78 ilyen tanfolyamot szervezett.

A magyar történelmet és földrajzot 12 előadássorozat keretében 12 vasárnap délután dolgozta fel és összesen 93 történelem-honismereti tanfolyamot tartott. 1942. július 1-ig előadói díjak címén összesen 6838 pengőt fizetett ki.

A vasárnap délutáni előadásokon és a *Tudás titka* tanfolyamokon is 1942. január 15-től kezdődően bevezette a „*Daloljunk együtt*” c. daltanítást és 50 népi dalt tanított meg.

A városok népművelési munkája keretében teljesen különálló munkaterv került megvalósításra. Ezt a munkatervet a titkárság állította össze és Sepsiszentgyörgy, illetve Kézdivásárhely helyi bizottságai nagyrészt megvalósították.

A városokban, de a falvak közül is mindazokban, ahol megfelelő munkaerő állott rendelkezésre, havonként egy-egy ú. n. „parádés” estélyt is tartottak. Ezeknek az estélyeknek keretében a) magyar népi játék, népi tánc, b) magyar műkedvelő szindarab, c) magyar dal és magyar zene került választékos előadásra, úgy, hogy ezen a téren útmutatással szolgáltak a műsoros estélyek rendezésére vonatkozólag.

Időközben megérkezett a VKM. könyvadománya is a községi Bizottságok számára. Az így rendelkezésre bocsátott könyveket arányosan osztottuk el és a megye területén 101 új népművelési könyvtárat létesítettünk.

Népművelési előadóink főképen tanítók, tanárok és papok voltak, de azokban a községekben, ahol körorvos volt, mindenütt bekapcsolódtak az előadásokba az orvos is; több helyen a jegyző és a község más értelmisége is segített a munkában.

A tanfolyam előkészítését a vármegyei népművelési titkári hivatal azért vette tervbe, hogy így részben a balatonlellel tanfolyamról lemaradottakat kárpótolja, nagyjából pedig a következő munkaév előkészítését szolgálja.

A hallgatók közül ingyenes volt 117, kedvezményes 101; ezek egészben vagy csak részben igényeltek ellátást. Az ingyenesek semmit, a kedvezményesek 18 pengőt fizettek a háromnapos teljes és bőséges ellátásért és szállásért.

Június 28-án d. e. 10 órakor a résztvevők a ref., illetve a róm. kat. templomba vonultak, ahonnan 11 órakor tértek vissza a gyűlésterembe.

Az értekezletek hivatalos megnyitása előtt Bakcsy László kovásznai népműv. gondnok köszöntötte a megyei titkárságot. Közvetlen szavai után a tanfolyam szervezője, Földi István vm. titkár nyitotta meg az értekezletet, majd Domokos Pál Péter tartott tartalmas és színes előadást az erdélyi népművelés helyzetéről. Utána Szakács Antal tanügyi előadó Háromszék művelődési helyzetét ismertette.

A további félnapokon Gáspár Jenő tanf. berendelt igazgató (*Milyen legyen a népművelő?*), Gáll Ferenc csíkmegyei népműv. titkár (*A népkönyvtárak*), a katonai szolgálatra bevonult Nagy István kolozsvári zenetanár helyett Domokos Pál Péter (*A magyar dalról*), Fejér Mária tanárnő (*Tájékoztató*), Földi István (*Háromszék múlt évi népművelési munkája és a jövő munkatervei*), Patkós Erzsébet berendelt tanítónő (*A néphagyományok*), Útő Lajos dr. vármegyei aljegyző (*A népi családvédelem és a népművelés*), Földi István (*Ügykezelés, egyesületekkel való kapcsolatok, tanfolyam- és „parádés” rendezések*), Bibó Béla dr. tanfelügyelő (*A tanító szerepe a népművelésben*), Molnár Józsiásné Balogh Gabriella kézdívasárhelyi áll. polg. igazgatónő (*A tanár népművelő munkája*), Kovács Sándor sepsiszentkirályi ref. lelkész (*Műkedvelés és népművelés*), Egyed Géza bodosi áll. tanító (*A népművelés magyar irodalmi anyaga*), Fülöp Kálmán kézdívasárhelyi tanár (*A Székelyföld történelmi vonatkozásai*), Nagy Géza kézdívasárhelyi áll. elemi isk. tanító (*A magyar történelem népművelési anyaga*), Földi István (*Népművelés — nemzetnevelés*) tartottak előadást.

Földi István előadását befejezve, köszönetet mondott az összes előadónak, megköszönte a hallgatóság példás figyelmét s a tanfolyamot bezárta.

A hallgatók nevében Dálnoki Ilona tanítónő köszönte meg a vármegyei titkár munkáját és nemzeti szalaggal átkötött rózsacsokrot nyújtott át, aztán a Himnusz énekeltek el és a magyar Hiszekegy szavaival zárult a tanfolyam.

A tanfolyamon 7 csiki és 13 udvarhelyi népművelő is résztvett,

A tanfolyam általános sikerét a bizonyítja, hogy a több mint 200 hallgató közül senkinek semmi panasa, vagy kifogása nem volt; a szállások, ha nem is szállodai kényelemmel berendezettek, de tiszták voltak és az előadások egyöntetű megállapítás szerint tökéletesen szolgálták az eredeti célt: a következő évi munkára való előkészítést.

Megállapításunk szerint a hallgatóságon semmi kimerültség nem volt tapasztalható, — bár mindenki jelen volt minden előadáson. Ezt annak tulajdonítják, hogy az előadások könnyen érthetőek, színesek és beszélgetésszerűen közvetlenek voltak s a leghosszabb se tartott 60 percnél tovább. Tehát ezen a téren is igyekeztünk példát mutatni a népművelőknek. Ezenkívül gondot fordítottunk a pontosságra és az önfegyelmzésre is. Zajos közbeszólások, beszélgetések stb. nem lehettek, a viták is méltóságteljes komolysággal, szigorúan a felvetett tárgykörökben folytak le.

Általános tapasztalat az, hogy Háromszék megye tanítósa kitudően fegyelmezhető, nagyon haladnivaló, értékes testület s mint népművelők, megfelelő irányítás alatt, kitűnő munkát fognak végezni.

Patkós Erzsébet

Nyári gondolatok népművelésünk feladatáról

Egy tanfolyam margójára.

Hol vannak nyáron a népművelők? Vajon eloszlanak egyik-másik csoportban, átadják magukat a testi munka kedves fáradalmainak, vagy semmíttevással várják az őszi kultúrunka megindulását? Bárhol legyen is a népművelő, ha feladatát belső parancsra végzi, ha hivatását küldetésnek fogja fel — s ma annak kell felgöngyölnie —, a kultúrávadás befejeződésével nem szakadhat meg kapcsolata munkaköré-